

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและระเบียบวิจัย

2.1 การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการเพื่อประเมินผลและตัดสินใจในโครงการนั้นๆ จะคุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ โดยพิจารณาจากผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนแต่การลงทุนนั้นมีหลายวิธีซึ่งวิธีการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนนั้น (Cost – Benefits Analysis) เป็นวิธีการศึกษาวิธีหนึ่งที่สามารถนำไปใช้ในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการเพื่อตัดสินใจในการลงทุน และการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน (Cost – Benefits Analysis) นั้นได้มีการนำไปใช้ในการศึกษาความเป็นไปได้ในหลายๆ โครงการ เช่น

ศิริพรรณ ศิริปัญญาวัฒน์ (2531) ศึกษา การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการเลี้ยงไก่ไข่ของจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อัตราส่วนเบื้องต้นของฟาร์มขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีค่าเท่ากับ 0.82 , 0.77 และ 0.90 ตามลำดับ จากอัตราส่วนเบื้องต้นนี้สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อมีรายได้รวม 1 บาท ฟาร์มขนาดเล็กจะต้องหักออกเป็นต้นทุนรวมถึง 0.90 บาท ซึ่งมากที่สุดและฟาร์มขนาดกลางมีสัดส่วนของต้นทุนต่อรายได้รวม น้อยที่สุด

อัตราส่วนคงที่ของฟาร์มขนาดต่างๆ มีค่าเท่ากับ 0.05, 0.06 และ 0.07 ตามลำดับ จะพบว่าอัตราส่วนของต้นทุนคงที่ต่อรายได้รวมของฟาร์มขนาดเล็กมีค่าสูงที่สุดคือ 0.17 แสดงว่าฟาร์มขนาดเล็ก มีความยืดหยุ่นในการปรับตัว เมื่อสภาพการตลาดเปลี่ยนแปลง ได้น้อยกว่าฟาร์มขนาดใหญ่และฟาร์มขนาดกลาง

ในทำนองเดียวกันอัตราส่วนการดำเนินงานของฟาร์มขนาดต่างๆ มีค่าเท่ากับ 0.78, 0.76 และ 0.81 ตามลำดับ แสดงว่าฟาร์มขนาดเล็กเมื่อมีรายได้รวม 1 บาท ต้องหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานถึง 0.81 บาท ซึ่งสูงที่สุดเมื่อเทียบกับฟาร์มขนาดอื่นๆ นั้นหมายความว่า ฟาร์มขนาดเล็กมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่ำที่สุด ในขณะที่ฟาร์มขนาดกลางมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากที่สุด

และเมื่อพิจารณาอัตราผลตอบแทนต่อเงินลงทุนที่เป็นเงินสด พบว่ามีค่าเท่ากับ 1.29, 1.40 และ 1.18 ตามลำดับ ซึ่งสามารถอธิบายได้เช่นเดียวกันกับอัตราส่วนอื่นๆ กล่าวคือ ฟาร์มขนาดกลางสามารถทำอัตราผลตอบแทนได้มากที่สุด และฟาร์มขนาดเล็กสามารถทำอัตราผลตอบแทนได้ต่ำสุด

จากความหมายของอัตราส่วนต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ฟาร์มขนาดกลาง นั้นมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานดีที่สุด ฟาร์มขนาดใหญ่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานค่อนข้างดี แต่ก็ยังมีประสิทธิภาพที่ต่ำกว่าฟาร์มขนาดกลางบ้างเล็กน้อย ส่วนฟาร์มขนาดเล็กมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่ำที่สุด

ตีพร ณ นครพนม (2542) การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการเลี้ยงไก่ไข่ ปีการผลิต 2540 กรณีการศึกษาฟาร์มคุณบุญศรี กาวิล ต.สบเตี๊ยะ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ พบว่า การวิเคราะห์ผลการศึกษาด้านทุน รายได้ จุดคุ้มทุนและอัตราผลตอบแทนในการเลี้ยงไก่ไข่ในฟาร์มของคุณบุญศรี กาวิล สรุปได้ว่าการทำฟาร์มไก่ไข่จำนวน 9,000 ตัว จะมีจุดคุ้มทุนจากการผลิตไข่ไก่อย่างเดียวที่ 1,879,757.36 บาท และ ณ จุดนี้ต้องทำการผลิตไข่ให้ได้ไม่น้อยกว่า 939,878.68 ฟอง จึงจะคุ้มต้นทุนการผลิตที่ได้ลงไป

จากการวิเคราะห์ ที่อัตราดอกเบี้ย 12% ต่อปี ผลตอบแทนต่อต้นทุนผันแปรได้เท่ากับ 23.49% และผลตอบแทนต่อต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ 17.25% ซึ่งนับว่าเป็นผลตอบแทนที่สูงกว่าค่าเสียโอกาส

สุธิดา เรียงจนะพาณี (2547) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของการทำฟาร์มไก่ไข่ในจังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการลงทุนหรือผลตอบแทนของโครงการมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลง โดยได้กำหนดอายุของโครงการเป็นเวลา 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 – 2555 และกำหนดอัตราส่วนลดเท่ากับร้อยละ 10

ผลการศึกษาพบว่า โครงการทำฟาร์มไก่ไข่ในจังหวัดเชียงราย มีความเหมาะสมและคุ้มค่าต่อการลงทุน กล่าวคือ มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 1,356,627 บาท อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 30 และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) มีค่าเท่ากับ 1.08 และโครงการมีระยะเวลาคืนทุน 6 ปี 2 เดือน

สำหรับการวิเคราะห์ความไหวตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโครงการภายใต้สถานการณ์ 3 กรณี ได้ผลดังนี้

กรณีแรก เมื่อให้ผลตอบแทนคงที่ และอัตราส่วนลดร้อยละ 10 พบว่า ต้นทุนของโครงการสามารถเพิ่มขึ้นได้สูงสุดถึงร้อยละ 7 เกณฑ์การตัดสินใจเพื่อการลงทุนยังคงยอมรับได้ คือ มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 188,611 บาท อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 13 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) มีค่าเท่ากับ 1.01

กรณีที่สอง เมื่อให้ต้นทุนคงที่ และอัตราส่วนลดร้อยละ 10 พบว่า ผลตอบแทนสามารถลดลงได้ถึงร้อยละ 6 เกณฑ์การตัดสินใจเพื่อการลงทุนยังคงยอมรับได้ คือ มูลค่าปัจจุบันของ

ผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 274,073 บาท อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 14 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) มีค่าเท่ากับ 1.02

กรณีที่สาม เมื่อให้ทั้งต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการมีการเปลี่ยนแปลง โดยให้อัตราส่วนร้อยละ 10 เท่าเดิม พบว่า ต้นทุนของโครงการสามารถเพิ่มขึ้นได้ร้อยละ 3 และผลตอบแทนของโครงการสามารถลดลงได้ถึงร้อยละ 3 เกณฑ์การตัดสินใจเพื่อการลงทุนยังคงยอมรับได้ คือ มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 314,771 บาท อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 14 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) มีค่าเท่ากับ 1.02

จรัส วรรณวิไล (2548) ทำการประเมินถึงความเป็นไปได้โดยอาศัยเทคนิควิเคราะห์ต้นทุน และหาผลตอบแทนทางการเงินในการลงทุน ในโครงการเลี้ยงสุนัขไทยพันธุ์บางแก้วของค่ายศฤงคาร อำเภอสว่าง จังหวัดพิษณุโลก และวิเคราะห์ความไหวตัวของความเปลี่ยนแปลงของโครงการ โดยดูผลกระทบของโครงการเมื่อต้นทุนหรือผลตอบแทนของโครงการมีการเปลี่ยนแปลงที่มีค่าต่อระยะเวลาคืนทุน (PB) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) ข้อมูลได้จากการใช้การสัมภาษณ์สมาชิกชมรมฯ จำนวน 5 ราย

ผลการศึกษาพบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเท่ากับ 350,150.02 บาท ในขณะที่อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) มีความร้อยละ 44.12 ส่วนระยะเวลาคืนทุน (PB) มีระยะเวลาประมาณ 3 ปี 3 เดือน หรือ 39 เดือน และอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) มีค่าเท่ากับ 2.73

เมื่อวิเคราะห์ความไหวตัวความเปลี่ยนแปลงของโครงการ เมื่อรายได้และต้นทุนมีการเปลี่ยนแปลงพบว่า รายได้จะต้องลดลงถึงร้อยละ 66 หรือต้นทุนสูงขึ้นถึงร้อยละ 192 หรืออัตราดอกเบี้ยเงินกู้จะต้องสูงถึงร้อยละ 44 จึงจะทำให้โครงการไม่น่าลงทุน ซึ่งมีความเป็นไปได้น้อยมาก ประกอบกับในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสถาบันการเงินที่สูงที่สุดของประเทศไทยมีค่าประมาณร้อยละ 21 ดังนั้น โครงการนี้จึงน่าลงทุน

2.2 กรอบแนวคิดในการศึกษา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 แนวคิดในการวิเคราะห์โครงการ

การวิเคราะห์โครงการจะต้องพิจารณาในหลายแง่มุมหรือมิติต่างๆ เพราะแต่ละมิติจะมีความสัมพันธ์สอดคล้องซึ่งกันและกันอย่างแยกไม่ออก มิติต่างๆ ดังกล่าวได้แก่

ก. มิติทางด้านเทคนิค (Technical Aspects) ซึ่งจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชนิดของเครื่องฉายภาพยนตร์และประเภทของโรงภาพยนตร์ที่จะนำมาสร้าง และผลผลิตที่จะเกิดขึ้นของ

โครงการ (Output) ทั้งที่เป็นอยู่ในรูปของสินค้าและบริการที่แท้จริง (Real goods and Services) ที่เกิดขึ้นสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ งบประมาณของโครงการจะต้องมีการกำหนดให้มีความชัดเจน

ข. มิติด้านการจัดองค์กรและการจัดการ (Institutional Organization Managerial Aspects) จะต้องมีการจัดลำดับขั้นการบังคับบัญชาหรือขั้นตอนการสั่งการที่ชัดเจน การให้อำนาจและความรับผิดชอบแก่บุคลากรนั้นจะต้องมีส่วนสัมพันธ์ที่เหมาะสมด้วย ต้องคำนึงถึงทักษะในการทำงานว่ามีข้อจำกัดประการใดบ้าง

ค. มิติด้านสังคม (Social Aspects) ต้องมีการพิจารณาถึงผลกระทบต่อสังคมของโครงการ เช่นมีปัญหาด้านสภาพแวดล้อมเป็นแหล่งมั่วสุมหรือไม่ มีผลการกระจายรายได้ การจ้างงานในท้องถิ่นประการใดบ้าง ในการดำเนินโครงการจะต้องคำนึงถึงผลกระทบย้อนกลับในทางลบต่อสังคมให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

ง. มิติด้านการตลาด (Marketing and Commercial Aspects) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการในเรื่องต่างๆ ทั้งทางด้านการตลาดและคุณภาพบริการที่ได้จากโรงพยาบาลนตรีและการจัดการด้านปัจจัยการผลิตที่ต้องการใช้ในการดำเนินโครงการ ต้องมีการวิเคราะห์ความพอเพียงของอุปสงค์ตลาด เพื่อให้โครงการที่สร้างขึ้นมานั้นจะสามารถอยู่ได้ในระดับราคาที่สามารถทำกำไรได้อย่างแน่นอนปริมาณผลผลิตที่เสนอขายในแต่ละช่วงเวลาและส่วนแบ่งของตลาดควรมีปริมาณเท่าไร

จ. มิติด้านเศรษฐกิจ (Economic Aspects) เป็นการพิจารณาว่าโครงการที่กำลังจะดำเนินการนั้นมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติโดยรวมอย่างไร หรือมีผลกระทบของโครงการที่เกิดขึ้นจะคุ้มค่ากับการใช้ทรัพยากรที่หายากของสังคมหรือไม่

ฉ. มิติด้านการเงิน (Financial Aspects) ซึ่งจะเป็นตัวชี้ให้เห็นทั้งเวลา และปริมาณความต้องการเงินทุนทั้งหมด ของโครงการนั้นๆ เช่น ทำให้ทราบถึงปริมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทั้งหมดเมื่อโครงการเริ่มดำเนินการ ทราบถึงผลรับหรือรายได้ที่เกิดจากดำเนินโครงการ ทราบค่าใช้จ่ายที่อาศัยวิธีการคิดลดกระแสเงินสดที่ไหลเวียนของรายได้ และรายจ่ายนำมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพการใช้ทุน และผลตอบแทนต่อทุนของกลุ่มต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในโครงการ (เสถียร, 2538)

2.2.2 ทฤษฎีต้นทุน

ต้นทุนในระยะสั้นจะประกอบด้วยต้นทุน 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

- ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) คือ ต้นทุนที่ไม่ได้ผันแปรไปตามจำนวนผลผลิต เช่น การสร้างโรงงานมีมูลค่า 1 ล้านบาท การที่ผู้ผลิตจะผลิตสินค้า 1 ชิ้น หรือ 1 ล้านชิ้น ต้นทุนการสร้างโรงงานก็เป็น 1 ล้านบาทคงเดิม

- ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) คือ ต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนผลผลิต มักจะเป็นต้นทุนที่เป็นค่าตอบแทนของปัจจัยแปรผัน เช่น ค่าแรง ค่าวัตถุดิบ ค่าขนส่ง เป็นต้น ต้นทุนชนิดนี้จะมีมูลค่ามากเมื่อผลิตสินค้ามาก และจะมีมูลค่าน้อยเมื่อผลิตสินค้าน้อย และจะไม่มีเลยเมื่อไม่มีการผลิตสินค้า

2.2.3 ทฤษฎีการวัดผลตอบแทนจากการลงทุน

1. มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV)

มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการการลงทุนเป็นเรื่องของมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดเข้าและกระแสออกของโครงการ โดยคิดอัตราส่วนลดตามอัตราผลตอบแทนที่หน่วยธุรกิจต้องการหรือค่าของทุน สูตรที่ใช้ในการคำนวณดังนี้ คือ

$$NPV = \sum_{t=0}^n \frac{R_t - C_t}{(1+I)^t}$$

โดยกำหนดให้

NPV	=	มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการ
R_t	=	ผลตอบแทนในปีที่ t
C_t	=	เงินลงทุนสุทธิของโครงการในปีที่ t
I	=	อัตราส่วนลดหรืออัตราดอกเบี้ย
t	=	ปีของโครงการ คือ ปีที่ 0,1,2,...,n
n	=	อายุของโครงการ
ปีที่ 0	=	ปีที่มีการลงทุนเริ่มแรก (initial investment)

2. อัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return : IRR)

อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน IRR คือ อัตราส่วนลดที่จะทำให้มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนที่จะได้รับในอนาคตเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของเงินลงทุนสุทธิของโครงการนั้นพอดี หรือเป็นการพิจารณาว่าอัตราส่วนลดตัวไหนที่จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิมีค่าเป็นศูนย์ เกณฑ์ที่ใช้มีลักษณะคล้ายคลึงกับการหามูลค่าปัจจุบันสุทธิ จะต่างกันตรงที่เปลี่ยนจากอัตราดอกเบี้ย (I) ใน NPV มาเป็นอัตราส่วนลด (r) ใน IRR เท่านั้น

การหา IRR เริ่มจากการหักผลตอบแทนออกด้วยค่าใช้จ่ายเป็นปีๆ ไปตลอดชั่วอายุโครงการ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลตอบแทนสุทธิในแต่ละปี หลังจากนั้นก็หาอัตราส่วนลดที่จะทำให้ผลรวมของมูลค่าปัจจุบันสุทธิของผลตอบแทนสุทธิตั้งแต่ปีแรกและมีค่าเป็นศูนย์ (0)

$$\text{NPV} = \sum_{t=0}^n \frac{R_t - C_t}{(1+r)^t} = 0$$

โดยกำหนดให้

NPV	=	มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการ
R_t	=	ผลตอบแทนในปีที่ t
C_t	=	เงินลงทุนสุทธิของโครงการในปีที่ t
r	=	อัตราส่วนลดหรืออัตราดอกเบี้ย
t	=	ปีของโครงการ คือ ปีที่ $0,1,2,\dots,n$
n	=	อายุของโครงการ
ปีที่ 0	=	ปีที่มีการลงทุนเริ่มแรก (initial investment)

3. อัตราส่วนรายได้ต่อต้นทุน (Benefit Cost Ratio : B/C Ratio)

เกณฑ์นี้แสดงถึงอัตราส่วนระหว่างมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทน กับมูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายตลอดอายุของโครงการค่าใช้จ่ายในที่นี้ ก็คือ ค่าใช้จ่ายทางด้านต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและบำรุงรักษา นั่นก็คือ หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นที่ไม่มีการ แบ่งแยกว่าเป็นค่าใช้จ่ายประเภทใด ซึ่งจะเป็นการวัดทางด้านต้นทุนของโครงการนั่นเอง แต่รายได้ของโครงการ คือ ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากเมื่อมีโครงการนั้นเกิดขึ้น การวัดรายได้ต่อต้นทุนของโครงการลงทุนของหน่วยธุรกิจ ส่วนใหญ่จะเป็นการวัดรายได้ต่อต้นทุนที่เกิดขึ้นโดยตรงกับหน่วยธุรกิจ เป็นการวัดผลทางด้านเศรษฐกิจโดยมิได้มีการนำเอาผลที่ได้ต่อทางด้านสังคมเข้าไปเกี่ยวข้อง การวัดรายได้และต้นทุนของหน่วยธุรกิจนั้น การตีค่าของรายได้และต้นทุนนั้น จะใช้ราคาตลาดเพียงอย่างเดียว มิได้ใช้ราคาเงามาวิเคราะห์ด้วย

$$\text{B/C} = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+i)^t}}{\sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+i)^t}}$$

โดยกำหนดให้

B_t	=	รายได้ในปีที่ t
C_t	=	ต้นทุนในปีที่ t
t	=	ปีของโครงการ คือ ปีที่ $0,1,2,\dots,n$
n	=	อายุของโครงการ
i	=	อัตราส่วนลด
ปีที่ 0	=	ปีที่มีการลงทุนเริ่มแรก (initial investment)

4. ระยะเวลาคืนทุนของโครงการ (Payback period)

ระยะเวลาคืนทุนของโครงการ หมายถึง ระยะเวลาการดำเนินงานโครงการที่ทำให้ผลตอบแทนสุทธิจากโครงการ มีค่าเท่ากับค่าใช้จ่ายในการลงทุนพอดี หรืออาจกล่าวได้ว่า ระยะเวลาคืนทุนของโครงการ คือ จำนวนปีในการดำเนินงานซึ่งทำให้ผลกำไรที่ได้รับในแต่ละปี รวมกันแล้วมีค่าเท่ากับเงินลงทุนเริ่มแรก

ระยะเวลาคืนทุน (จำนวนปี) สามารถคำนวณได้ตามสูตรการคำนวณดังนี้

$$\text{ระยะเวลาคืนทุน} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายในการลงทุน}}{\text{ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยต่อปี}}$$

5. การวิเคราะห์ความไหวตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโครงการ (Sensitivity analysis)

การวิเคราะห์ความไหวตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโครงการ เป็นการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนและผลตอบแทน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อผลตอบแทนสุทธิของโครงการในที่สุด ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ความไหวตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโครงการจะทำให้ผู้ประเมินโครงการทราบว่า หากมีตัวแปรใดที่ไม่เป็นไปตามที่ประมาณการไว้แล้วนั้นจะมีผลกระทบต่อผลตอบแทนสุทธิของโครงการอย่างไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อจะได้หาทางควบคุมป้องกันหรือปรับปรุงแก้ไขตัวแปรเหตุต่างๆ เหล่านั้นไปเป็นการล่วงหน้า เพื่อจะทำให้การดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลถูกต้องแม่นยำ ตรงกับการประมาณการให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

สำหรับปัจจัยที่จะมีผลต่อต้นทุนนั้น จะต้องวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบของต้นทุนโครงการ ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนทางตรง อันได้แก่ ต้นทุนคงที่ (หรือค่าใช้จ่ายในการลงทุน) และต้นทุนผันแปร (หรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน) ของโครงการ ตลอดจนต้นทุนทางอ้อมในด้านต่างๆ อีกด้วย ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนโครงการ มักเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาและปริมาณปัจจัยการผลิตเป็นสำคัญ

ส่วนปัจจัยที่จะมีผลกระทบต่อรายรับหรือผลตอบแทนของโครงการก็ คือ ระดับราคาและปริมาณผลผลิต ซึ่งจะมีผลกระทบทำให้ทั้งผลตอบแทนทางตรงและผลตอบแทนทางอ้อมของโครงการเปลี่ยนแปลงไปในทำนองเดียวกันกับต้นทุนการผลิตที่กล่าวแล้วข้างต้น